

Phonetiken

No. 1

2009

Phonetiken

Ove Svensson
Rådavägen 26B
431 36 Mölndal

Tel 031-873020

phonetiken@stsf.org

webadress:

http://www.stsf.org

Medarbetare i detta nummer

Leif Kindahl
Raimo Kultala
Henrik Lundin
Gunnar Modig
Fredrik Roos
Ove Svensson
Michaël Stenberg

Upplaga: 230 ex
Tryckt i Sollentuna

Omslaget

På framsidan ser du denna gång en självväljare baserad på Ericssons jubileumsmodell från 1901. Baksidan visar bilder som hör till Raimo Kultalas reseberättelse som börjar på sidan 14.

Sveriges Telehistoriska SamlarFörening

Postadress: STSF
Box 101
123 22 FARSTA

web-adress: <http://www.stsf.org>
epostadress: info@stsf.org
postgiro: 75 73 64-5
medlemsavgift: 150 kr/år familj: 170 kr/år
inträdesavgift: 20 kr
organisationsnr : 802400-0435

Styrelse 2006-2007 :

ordförande	Henrik Lundin
vice ordförande	Anders Joelson
sekreterare	Leif Kindahl
vice sekreterare	Mats Andersson
kassör	Fredrik Roos

Ordföranden orerar

Just hemkommen från 6 veckor i Thailand så har jag inte så mycket att berätta. Den minnesgoda läsaren undrar förstås hur telefonen som jag skänkte till hotell Sofitel mår. Se Phonetiken no1 från 2007. Tyvärr har ytan mattats ned betydligt. Den har nu blivit grådaskig och är inte längre i ”toppskick”. Dock fungerar den utan anmärkning. Trots utförlig instruktion på engelska om hur man sköter telefonen så har det nog använts starka rengöringsmedel där de inte behövs. Sorgligt.

Vår medlem i Norge, Arne Bakken, gav mig telefonnumret till en Thailändsk vän som han har i Hua Hin. Teerapon Buttawong var en trevlig bekantskap. Han tog oss med på utflykter till vattenfall, marknader, Buddastatyn och en Thailändsk vingård. Från Arne fick jag uppdraget att fotografera telenätet åt Raimo Kultala som jag gjorde efter bästa förmåga. Hoppas de blir nöjda med bilderna. Kanske kan vi publicera några i Phonetiken framöver. Det jag häpnade över i Thailand var att de har så många olika varianter av kort/myntapparater. Fast telefoni i övrigt var sällsynt. Nästan alla har mobiltelefon och resterande använder då mynt- eller kortapparaterna. Hoppas redaktionen får plats någon gång att visa mina bilder på Thailands olika offentliga samtalsapparater.

Lite roliga mail hade dock inkommit under min semester. Bland dem saxar jag några:

1. Antik & Kuriosa kontaktade STSF för att de gärna vill berika mässan med en telehistorisk utställning.
2. Telefoner önskas på Arbetets museum den 16 maj 2009. De skall öppna en mindre utställning om framtidens mobiltelefoner. Till invigningen vill de göra en familjedag/invigning där de också visar upp mobiltelefonens och telefonens historia.
3. LO-TCO Rättsskydd har varit i kontakt med Skansen och blivit hänvisade till STSF. Det söker dokumentation (bilder, film) som visar linjemontörers arbete i stolpar; särskilt när de arbetar med vriden överkropp och med verktyg i händerna. Även skriftliga redogörelser är av intresse. Har STSF sådant? Dokumentationen skulle de behöva i ett arbetsskadeärende.

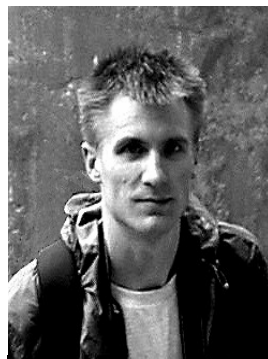
Dessa mail i inskröden till STSF visar att STSF behövs i samhället och att vår hobby är viktig. Vi håller historien levande och att vi alla behövs för att hålla den levande. Var och en av oss har en liten pusselbit från historiens vingslag. Tänk på det under samlaråret 2009. Väl mött på årsmötet i maj.

Henrik

Kassörens koll

År 2008 gick STSF med 9147 kronor i vinst. Mycket tack vare att vi lyckades hålla kostnaderna nere samtidigt som auktionen vid årsmötet i Grängesberg gick ganska bra. Den som har lite tid över kan ju roa sig med att jämföra den budget jag lade fram i Phonetiken nr 2 – 2008 med det verkliga utfallet som framgår av resultaträkningen i detta nummer. Det mesta är nog inom felmarginalerna förutom försäljningen som är svår att förutspå och som uppenbarligen blev mycket större än min blygsamma gissning.

Något som inte utvecklade sig lika bra under 2008 var medlemsantalet. Under året fick föreningen 9 nya medlemmar, men tappade samtidigt 13 stycken. Vi är nu tillbaka på 2005 års nivå med totalt 187 medlemmar. Av dessa är 17 bosatta utomlands och 7 utgör andra föreningar. Två är hedersmedlemmar.

Det är dock 2009 nu och Sverige har haft fred i 200 år. Under 15 av dessa har STSF funnits till och förhoppningsvis ska vi finnas till mycket längre än så. Telehistorian upphörde nämligen inte att skrivas 1993 i och med att del 7 av Svenska Televerkets historia gavs ut. Telehistoria skrivs det i allra högsta grad fortfarande. Inte minst med tanke på allt det som hänt under de senaste åren med Internet och de mobila telekommunikationerna. Det vore det synd om det inte kom ut en del 8 i framtiden som beskrev allt detta.

Fredrik Roos

BALANSRÄKNING 2008

Tillgångar	Ingående saldo	Förändring	Utgående saldo
Varulager	2 100	-300	1 800
Kontanter	295	376	671
Plusgiro	8 536	870	9 406
Kapitalkonto	23 606	10 241	33 847
Summa	34 537	11 187	45 724

Skulder & eget kapital

Eget kapital	22 248	3067	25 315
Årets resultat	3067	6080	9 147
Företallda avg.	9 222	2 040	11 262
Summa	34 537	11 187	45 724

RESULTATRÄKNING 2008

Intäkter

Medlemsavgifter	27 898
Försäljning telefoner	7 760
Försäljning krön	600
Summa intäkter	36 258

Kostnader

Inköp krön	1 200
Tryck av Phonetiken	10 212
Förändring av lagervärde	300
Förbrukningsmateriel	1 429
Styrelsens verksamhet	0
Höstmöte	2 275
Årsmöte	3 045
Transportkostnader	1 114
Kontorsmateriel	38
Övriga trycksaker	616
Postbefordran	5 229
Plusgiro och postbox	2 098
Summa kostnader	27 556

Rörelseresultat

8 702

Ränteintäkter	1341
Skatt	896

Årets resultat

9 147

Verksamhetsberättelse för 2008

Under verksamhetsåret har styrelsen haft följande sammansättning:

Ordförande:	Henrik Lundin
Vice ordförande:	Anders Joelson
Kassör:	Fredrik Roos
Sekreterare:	Leif Kindahl
Vice sekreterare	Mats Andersson
Suppleant:	Bengt Almqvist

Styrelsen har haft nio protokollförda möten och två medlemsmöten har hållits.

Föreningens årsmöte hölls lördagen den 10 maj i Grängesberg, där 22 medlemmar deltog. Utöver sedvanliga årsmötesförhandlingar fanns inga frågor väckta av styrelsen eller av medlemmar.

Höstmötet den 18 oktober inleddes med att Claes-Erik Rundström visade runt på Sveriges Radio i Stockholm. Därefter följde ett besök på det närbelägna Sjöhistoriska museets café där föreningen bjöd på macka och läsk. En traditionell byteshandel avslutade mötet, där ca 25 medlemmar deltog.

Medlemstidningen Phonetiken har kommit ut med fyra nummer under verksamhetsåret.

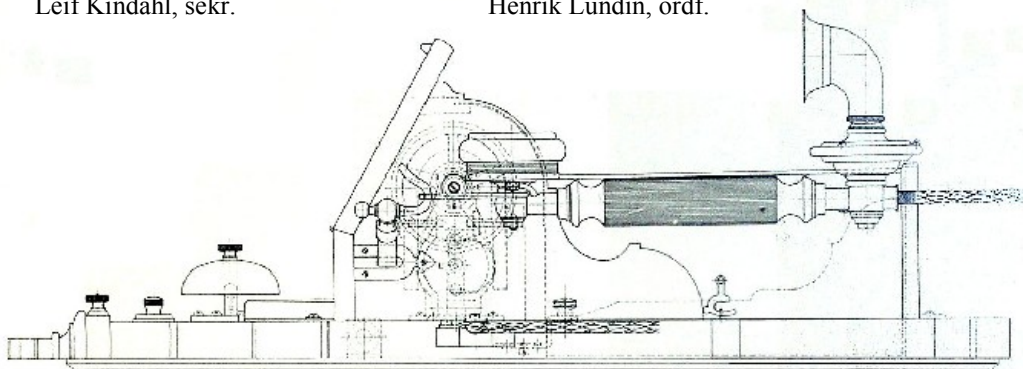
Under året har arbetet med revision av föreningens hemsida fortskridit.

Antalet medlemmar har under året minskat med 3 och var vid kalenderårets slut 190 medlemmar (142 enskilda, 22 familjer, 15 övriga EU-medlemmar, 2 övriga utländska medlemmar, 2 hedersmedlemmar, 7 föreningar)

Nybohov 2008-12-29

Leif Kindahl, sekr.

Henrik Lundin, ordf.

Kallelse till Årsmötet 2009

Plats:

Radiomuseet Anders Carlssons g. 2 417 55 Göteborg www.radiomuseet.se
markerat med **A** på kartan nedan

Tid:

Lördag 16 maj, kl 12:00 samling med kaffe och inlämning av gods till auktionen.

Programpunkter:

Guidad tur i Radiomuseet, Årsmötesförhandlingar, Auktion, Middag och kvällsaktiviteter.

Under årsmötet och auktionen kommer det att finnas aktiviteter för medföljande.

Övrigt:

För er som önskar övernatta finns gott om hotell. Var och en bokar själv. Nedan följer några exempel. Av dessa ligger bara Kville Hotel i närheten av Radiomuseet

Formule 1 Gbg Axel Adlers gata 2 421 32 V Frölunda 031/49 24 00

IBIS Mölndal Idrottsvägen 6 431 62 Mölndal 031/67 96 30

Kville Hotel Kvilleorget 24, 417 04 Gbg 031/744 14 40

Kvibergs Vandarhem Lilla Regementsv 35, 415 27 Gbg 031/43 50 55

(Några meter från Göteborgs största loppmarknad som är öppen lörd o sönd)

Sök gärna själv på nätet för att hitta billigt boende. Vänta inte för länge då

Göteborgsvarvet med stort antal löpare genomförs samma helg

Anmälan till:

Leif Kindahl, leif.kindahl@telia.com senast **2009-05-04** men gärna tidigare

Glöm inte att studera valberedningens förslag till styrelseledamöter på sidan 8

Koordinater:

RT90:

X: 6404750

Y: 1269966

GPS:

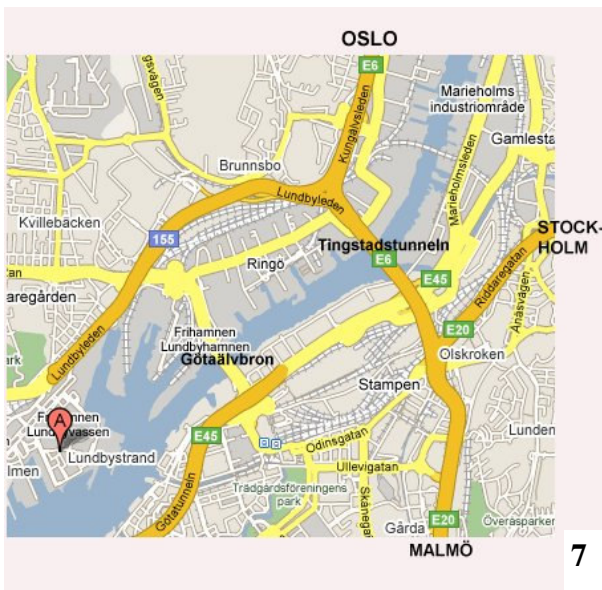
N: 57.7086

E: 11.9452

Kollektivresa:

Buss 16 går från hpl Nordstan (belägen mellan Centralstationen och köpcentrum Östra Nordstaden)

till Regnbågsgatan var 15 min på lördagar. Bussen är skyltad Eketrågatan. Resan tar ca 6 minuter OBS Biljett köps i bussterminalen EJ på bussen

STSF:s valberednings förslag till styrelse och revisorer 2009

Befattning	Förslag	Väljs / Kvarstår
Ordförande	Henrik Lundin	Väljs för 1 år (omval)
<i>(Vice ordförande</i>	<i>Anders Joelsson</i>	<i>har 1 år kvar)</i>
<i>(Sekreterare</i>	<i>Leif Kindahl</i>	<i>har 1 år kvar)</i>
Vice sekreterare	Mats Andersson	Väljs för 2 år (omval)
Kassör	Fredrik Roos	Väljs för 2 år (omval)
Suppleant 1	Bengt Almqvist	Väljs för 2 år (omval)
<i>(Suppleant 2</i>	<i>Denny Wahlström</i>	<i>har 1 år kvar)</i>
Revisor 1	Magnus Thörnberg	Väljs för 2 år (omval)
<i>(Revisor 2</i>	<i>Christer Lanhage</i>	<i>har 1 år kvar)</i>
Revisorsuppleant	Bengt Svensson	Väljs för 1 år (omval)

På årsmötet väljs en även en valberedning om två ledamöter, varav en sammankallande, samt en suppleant.

Valberedningens ledamöter för 2008–2009 har varit

Michaël Stenberg, sammankallande, Leif Elmik, ordinarie ledamot

och Anders Järvenpää, suppleant.

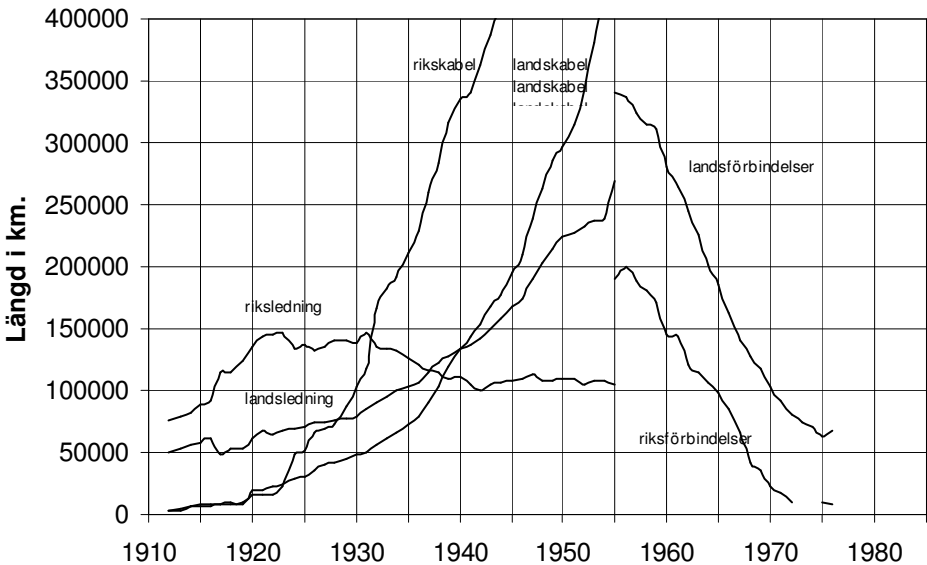
Malmö, Rengsjö och Åbo den 22 januari 2009

Rättelse till artikel om blankledningsnätets utveckling.

Tyvärr smög det sig in några felaktigheter i min artikel "Blankledningsnätets öde efter Göteborgskabelns tillblivelse" i förra numret av Phonetiken. Diagram 3 i anslutning till artikeln saknas, vilken redovisas nedan. Intresserade läsare hänvisas till sista hela stycket på sidan 11 i artikeln för kommentarer.

Diagram 3: lands- och riksledningarnas längd.

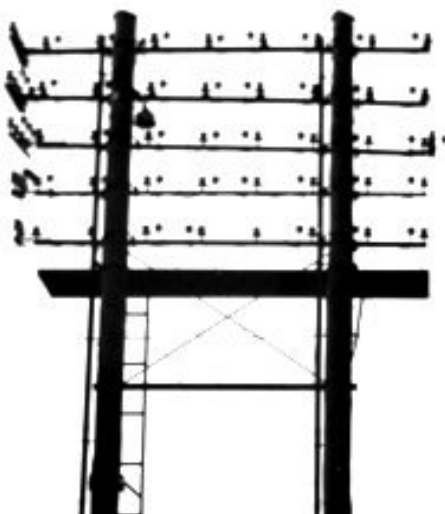
Här följer nu saknad text, som hör ihop med diagram 4 på sidan 12 i artikeln: Hur otroligt det än kan låta så användes det enkeltrådsledningar under 1900-talet! Det skedde till och med en utbyggnad med denna föråldrade ledningstyp. Från 1910-talets mitt och knappt 10 år framåt skedde en markant tillväxt, därefter vidtog en långsam nedgång. Ca. 3.600 km enkeltrådsledning fanns som mest. Enkeltråden avvecklades helt så sent som under år 1954. Den mest troliga förklaringen till enkeltrådens återkommande är att man därigenom kunde bygga linjer för lägre kostnad i ödebygder.

Efter införandet av pupiniseringen upphörde utbyggnaden av 4,5mm kopparledningar med viss fördröjning strax efter 1910-talets mitt. Som mest fanns det ca. 8.350 km ledning av denna typ. Avvecklingen gick sakta och den avstannade i princip under 1940-talets senare del. Kurvans oroliga förlopp under 1930-talet saknar troligen motsvarighet i verkligheten. Tillgänglig statistik finns fram till årskiftet 1953/54, varvid det fanns ungefär 3.550 km 4,5 mm ledning kvar. Uppenbarligen har det inte lönat sig att byta ut tråden mot klenare dimension, varför den blev kvar i linjerna tills dessa revs.

Pupinledningarnas utveckling finns beskriven i artikeln, men här kan tilläggas lite nya fakta. Under år 1923 skedde avvecklingen som allra snabbast, varvid längden föll från omkring 20.800 km till drygt 9.300 km. Vidare forskning har visat att majoriteten av denna minskning uppkom genom att det största ledningsstråket med pupinledningar, utgående från Stockholm mot sydligaste delarna av landet, berövades på sina spolar i samband att Sveriges första egentliga överdragsstation togs i drift i Mjölby. Att man gjorde sig besväret med att koppla ur pupinspolarna vid installation av överdrag berodde på att betydligt högre förstärkning kunde användas utan att störande ekon uppkom när ledningarna var "rena".

I den avslutande sammanfattningen och analysen av utvecklingen framförde jag argument för varför blankledningsnätet fortsatte att växa efter kabelteknikens genombrott. Ett i raden av omständigheter som medverkade till användning av blankledning trots dess brister, som tyvärr föll bort pga. en förvanskad mening är: En kabel måste redan från början dimensioneras för kommande trafikökningar, medan en blankledningslinje hade den fördelen att den kunde utbyggas successivt efter behov.

Raimo Kultala

Gulnad plast

De telefonsamlare som ägnar sig åt apparater från plast-eran har andra renoveringsproblem än de som samlar trä-, plåt- och bakelitapparater. Phonetiken har i tidigare nummer haft artiklar om ytbehandling av trä med shellac-polering. Rengöring av metalldelar och polering av bakelit.

Samlare av plastföremål har tidigare haft ett problem som inte haft någon bra lösning.

Jag tänker på missfärgningen som ofta drabbar plast med några år på nacken.

Det är till och med så att föremål som tillverkats under senare år har större problem med missfärgning än de äldre.

Försök med blekning har tyckts vara utan effekt. Lösningen på problemet har därför ofta varit att lacka över missfärgningen eller att slipa bort det yttre, missfärgade skiktet av plasten för att sedan polera upp glansen igen. Ett mödosamt arbete som dessutom ofta förändrar form och ytstruktur på föremålet. Gjutskarvar och små nivåskillnader försvinner.

Renovering genom slipning och polering.

Bild från ericofon.com

En grupp samlare som haft extra stora problem är de som samlat äldre datorer. Plasten som används till skärmar och höljen har förutom mjukgörare, som är en orsak till problemen, också behandlats med flamskyddsmedel. Just flamskyddsmedel tycks vara extra pådrivande för gulning och annan missfärgning.

Commodore-museet i Wuppertal, Tyskland hade viss framgång med en behandling som bestod i att sänka ner missfärgade plastdetaljer i väteperoxid under ett antal dagar. Missfärgningen försvann då delvis.

Rapporterna spred sig till engelska Amiga-klubben där ett antal kemister och plastingeniörer efter många experiment har lyckats förbättra metoden avsevärt.

Genom att blanda väteperoxiden med en liten mängd "tvättmedel" som katalysator, och belysa med en UV-lampa kunde blekningen genomföras på ett par timmar istället för flera dagar.

Ett problem var att väteperoxid förutom att vara aggressivt och farligt för hud och ögon också är ganska dyrt. Det behövs stora mängder om man skall sänka ner ett hölje till en dator. Man har därför tagit fram ett recept för framställning av en gel som kan penslas på plastföremål.

Metoden kallas "Retr0bright" och är fri att använda.
Här är receptet:

200 ml 6% Väteperoxid
2 rågade matskedar Arrowroot
1/5 tesked "Vanish" (tillsättes omedelbart före användning)

Värm lösningen i ca 45 sek i en 750 W mikrovågsugn för att arrowrooten skall göra blandningen geleartad

Observera att väteperoxid är mycket aggressivt och kan ge brännskador på hud. Får man det i ögonen är det risk för svåra ögonskador. Skyddshanskar och glasögon är därför nödvändiga att använda.
Rengör alla föremål noga före behandling, de kan annars bli fläckiga om gelen inte verkar överallt. Rengör med rinnande vatten efteråt.

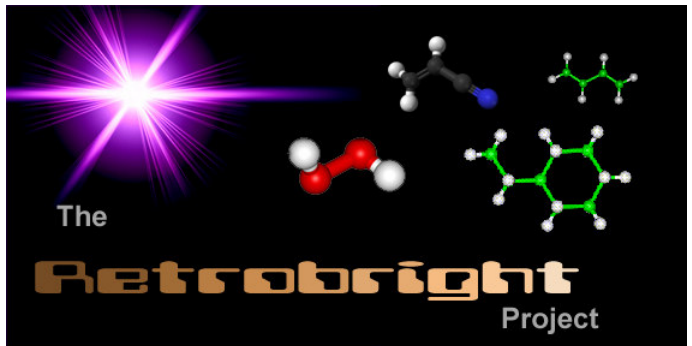
Titta gärna in på nätet för mer information och bilder "FÖRE/EFTER"
En adress att börja på är <http://retr0bright.wikispaces.com/> eller sök efter retr0bright (det är en nolla i mitten av namnet)

Ove

*Exempel på behandling av datorhölje till Commodore.
Bild från wikispaces.com*

By Merlin, of AmiBay,
English Amiga Board
and Vintage Computer
Forums (among others)

CELLULOID

Det är nästan omöjligt att nämna någon varutillverkning, som icke föranledts eller på något sätt berörts af den moderna kemins arbete. I sitt laboratorium hittar kemisten allt emellanåt på något nytt ämne, som besitter förut okända egenskaper eller till beskaffenheten liknar någon annan mycket sällsynt kropp, som endast med vida större kostnader kan framställas. Ett sådant nytt ämne, som fått det långsläpiga namnet celluloid, liknar till utseendet elfenben så betydligt att för många ändamål kan saklöst nyttjas i stället för detta senare.

Celluloid är i sjelfva verket endast en blandning af bomullskrut och kamfer, men de många särskilda beredningssätt, som äro af nöden, innan den färdiga varan ser dagens ljus, visa nogsam, att denna ingalunda är någon enbar hoprörning af de båda välbekanta beståndsdelarne. Tillverkningen försiggår numera, sådan den börjat bedrivas i Paris, på följande sätt. Bomull eller silkespapper (cellulosa) uppmjukas i en blandning af saltpetersyra och svafvelsyra, tills de förvandlats till bomullskrut (pyroxilin) d.v.s. nitrocellulosa. Detta befrias genom tvättning från vidhängande syror och torkas samt blandas med en lagom mängd kamfer och, om så behöfves, färgämne samt utdrages mellan rullande valsar. Råämnet pressas nu i hydraulisk press till tunna blad, hvilka sedan sönderskäras af tandade valsar och blötas några timmar i alkohol. Derpå lägges massan under en tung press och valsas slutligen mellan heta valsar. Den färdiga varan är nu celluloid i form af elfenbenslika, halftumtjocka skivor: ett fast och elastiskt ämne, som kan bearbetas med alla vanliga verktyg för hvad ändamål som behagas.

Celluloid kan med fördel bearbetas till pianotangenter, biljardbollar, ramar, kammar, mösskärmar, leksaker och en mängd galanterivaror af alla slag. Den kan vid tillverkningen färgas så, att den ända till oigenkänlighet liknar bernsten, skölpadd, malakit, lazursten, koraller m.m. och den kan formas till åtskilliga lämpliga hushållsgerådssaker, såsom knifskaft, skedar o.s.v. Den har nyligen äfven börjat användas för tillverkning af kragar och manchetter, som icke behöfva lemnas till någon tvätterska, emedan man hvarje morgon, eller när som helst man behagar, kan rengöra dem sjelf genom att skölja dem i litet vatten.

Vid upphettning till omkring 100 C. blir celluloiden mjuk och plastisk, så att den kan knådas huru som helst samt mottager de finaste intryck. Den upplöses af alkohol och eter och kan i sådan lösning begagnas såsom kitt eller hopfästningsmedel för söndriga celluloidsaker. Den är lätt antändlig och exploderar häftigt om den, uppvärmd till omkring 170x C., träffas av ett hammarslag.

Den betänkligaste egenskapen hos celluloiden är måhända dess eldfångdhet, men denna olägenhet kan afhjelpas genom att vid varans tillverkning uppblanda henne med obrännbara mineralämnen.

Till tjänst för den som önskar förvissa sig om, huruvida en elfenbenslik massa är celluloid, kan nämnas, att denna senare lättast kan upptäckas genom gnidning mot ylle eller kläde, hvarvid en kamferlukst märkes.

Saxat ur boken "UNDRENS VERLD" utgiven 1884 // Gunnar Modig
Celluloid används i telefontrattar.

Besök hos Norsk Telemuseum och Norsk Radiohistorisk Forening.

Att STSF-medlemskapet lönar sig kan jag verkligen intyga. Under årsmötet i Grängesberg fick jag kontakt med en norsk medlem, som ledde till spirande vänskap. För att göra en lång historia kort fick jag under den gångna hösten en inbjudan från vederbörande att besöka honom i Oslo. Då min nyfunna vän tycks ha kontakter inom televärlden blev min resa till Norge av det mera angenämare slaget.

Norsk Telemuseum har ett eget litet ”hörn” i tekniska museets lokaler i Oslo där valda delar av deras samlingar är utställda. Merparten av samlingarna förvaras i ett magasin i form av ett bergrum en bit utanför Oslo dit vanliga museibesökare inte har tillträde. Jag fick dock tillfälle att besöka detta magasin. I rad efter rad av magasinshyllor trängs allsköns teletekniskt material av olika slag och från olika tidsepoker. Att här räkna upp allt som fanns att beskåda låter sig inte göras, istället får några utvalda fotografier visa små korn av det jag upplevde. I museets bibliotek tillbringade jag åtskilliga timmar med att gå igenom norsk teleteknisk litteratur och med att anteckna statistiska fakta om blankledningsnätet i Norge. Med mig hem fick jag en försvarlig bunt kopierade tidskriftsartiklar, som jag har studerat med största nöje under vintern. Förhoppningsvis ska något av det insamlade stoffet kunna användas som underlag till kommande artiklar i Phonetiken.

Min norska vän är även medlem i Norsk Radiohistorisk Forening, vars lokaler jag fick tillfälle att besöka och som inhyser en imponerande samling av norsktillverkade radioapparater. Av en ren tillfällighet slumpade det sig så under mitt besök att det gjordes en demonstration av en s.k. Tesla-transformator, som jag sent skall glömma. Något förenklat kan sägas att den transformerar upp en högfrekvent växelström till extremt hög spänning, varvid urladdningar uppkommer mot omgivande luft i form av fladdrande och lätt fräsande gnistor. Tesla-transformatorn vid demonstrationen drevs med två kraftfulla radiorör, vilket möjliggjorde modulering med lågfrekvens från en CD-spelare. Detta höjde upplevelsen ytterligare då gnistorna inte bara lyste vackert i den mörklagda lokalen, utan även spelade vacker musik för oss församlade under denna oförglömliga kväll.

Avslutningsvis vill jag rikta ett hjärtligt tack till personalen på Norsk Telemuseum, som så välvilligt ställde upp för min skull under besöket, inte minst med kopiering. Ett stort tack även till de medlemmar på Norsk Radiohistorisk Forening, som gjorde mitt besök till en oförglömlig upplevelse. Till sist tusen tack till min värd under dessa intressanta dagar i Oslo, som så väl tog hand om mig och som ställde upp med kost och logi.

Raimo Kultala

Norsk telemuseum: En av två stolpar med ett kort spann trådar emellan uppställd i museets minimala utställningsyta hos Tekniska Museet i Oslo.

Observera att i Norge har man satt upp 8-pinnars regler i enkelstolpar. Lägg också märke till kabelboxen av trä.

Telemuseets magasin:
Några få exempel ur en imponerande samling växelbord av olika typer och från olika tidsepoker.

Telemuseets magasin: En norsk telefon slarvigt nedpackad i en kartong. Om jag inte har misslyckats helt med dateringen så började denna modell att tillverkas av Elektrisk Bureau år 1899.

Telemuseets magasin: Toppändan av en stolpe med s.k. ”svenske jern”. Uppenbarligen har vi i Sverige haft dylika 2-pinnars regler i forna dagar.

Telemuseets magasin: Glasisolatorer uppställd för fotografering – pricken över i-et i en välbyggd linje, speciellt den gröna varianten. Glasisolatorer har provats i Sverige, men Televerket fattade tydligen inte tycke för dem.

Telesamlingar i fara.

Nedlagda Telemuseets gamla samlingar, med 15.000 föremål från 1800-talets mitt och framåt, kan komma att säljas, skänkas bort eller förstöras. Det hotar ägarna Telia Sonera och Ericsson med i ett brev till regeringen. Företagen drev tidigare Telemuseet i Tekniska museets lokaler i Stockholm, Museet lades ned för fyra år sedan och nu vill man förmå staten att ta över samlingarna.

Tanken är att företagen donerar föremålen till Tekniska museet och att staten ställer upp med de fem miljoner som behövs för att kunna ta hand om samlingarna. Företagen har tidigare flera gånger uppvaktat regeringen i frågan.

Källa: Dagens Nyheter

En nostalgiresa till 1800 talet?

Från och med fredagen den 5 maj och sju tisdagar framåt kan du vidga dina kunskaper om livet under 1800- hundra talet. Utbildningsradion UR sänder då i SVT programmet ”MAX 1800-Talet” med nedanstående teman:

1. Tisdag den 5 maj kl. 21.30	Jaget
2. Tisdag den 12 maj kl. 21.30	Industrialismen
3. Tisdag den 19 maj kl. 21.30	Kvinnan och medborgerliga rättigheter
4. Tisdag den 26 maj kl. 21.30	Teknik och uppfinningar
5. Tisdag den 2 juni kl. 21.30	Emigrationen
6. Tisdag den 9 juni kl. 21.30	Nöjen och dans....
7. Tisdag den 16 juni kl. 21.30	Kolonialism och rasism

Ett av avsnitten är inspelat i en högborgerlig miljö i Stockholm. På ”David Bagares Gata 10” finns ett hus som stuckatören Axel Notini (italiensk härkomst, naturligtvis) har utsmyckat både ut -och invändigt med en myckenhet STUCKATUR både högt och lågt... På hans stora skrivbord står det (om jag minns rätt) en ”svängarms-Tax” samt någon annanstans en (av mig utlånad) Telegrafapparat med tillbehör.

Ole Jacobsen

Besökstips

De som har vägarna förbi Mantorp en lördag i sommar kan besöka Sya hembygds-förening som bl a har ett telemuseum i sina lokaler. Öppettiderna är under juli lördag 10 -12, och under augusti lördag 14 -17.

Mer information och karta finns på hemsidan: <http://www.sya-hembygd.se/>

Taxar.

Jag har observerat att de taxar jag har är lite olika så jag började gräva lite för att se hur många varianter som L. M. Ericsson tillverkade. Jag har hittat 10 st. olika varianter av ”Taxar”. Jag har ej tagit med den ”nyttillverkade” från 1981. Jag vet att min lista inte är komplett så jag vill gärna få tips från er. Känner ni till några fler varianter så hör gärna av er via e-post eller vanlig post. Jag har sammanställt vad jag fått frann i nedanstående tabell. Hjälp mig gärna att komplettera med det som saknas. Vet du vad som skiljer de olika modellerna åt utöver vad jag noterat under övrigt så blir jag tacksam för information.

Henrik

Katalog nr	Aldre nr	Schema	Mikrofon	Hörtel	Handmikro-telefon/ Mikrofon+ Hörtelefon	Induk- tor	Ring- klocka	Åsk- skydd	Övrigt
AC 100	370	239	RC 521	RD 110	RC521+ RD110		300	Ja	Svängarms-tax
AC 110	375	201 ers av 109242			RE 2002		300	Ja	
AC 111		4998			RE 2002		300	Ja	Aut. clearing
AC 112		201 ers av 109242			RE 2002		300	Ja	Järnplint
AC 115		4941			RE 2002		300	Ja	Genom- ringnings- tangent
AC 120		4725 ers av 109476			RE 2002		1000		
AC 130		4696 ers av 109477			RE 2002		1000		m. platt fjäder
AC 140		4695 ers av 109478			RE 2002		1000		m. spiralfjäder
AC 142		6086							Endast för Schweiz
AC 200	385	201			RE 2002		300		Dubbla vevar

Henriks bilder som visar den stora mängden telefonautomatmodeller i Thailand

FINNES

Bok från Televerkets bok: Schemor över telefonapparater och –växlar m.m. tillverkade vid Telegrafverkets verkstad. Tryckår: 1938
Innehåller scheman över följande telefoner: AB 100, AB 101, AB 104, AB 112, AB 114, AB 115, AB 130, AC 140, AC 141, AC 150, AC 160, AC 161, BC 300, BC 301, BC 302, BC 303, BC 304, BC 305, BC 310, BC 311, BC 312, BC 313, BC 314, BC 315, BC 316, BC 317, BC 320, BC 321, BC 326, BC 330, BC 331, BC 336, BD 360, BD 361, BD 365, BD 370, BD 371, CF 591, CF 595 samt CF 596.
pris: 100kr (frakt: 33kr med B-brev eller 86kr som REK)
telefon: 026/25 21 65 (Fråga efter Raimo.)
E-post: raimo.kultala@tele2.se

Strömbanebeskrivning f. Automatiska landsväxlar 90/100 nr modell 36.
Drygt 100 sid, tryckt 1937
Typexempel o ritningar för landskablar. 1940-talet.
Växel Doro System 2 mod 24 med några telefoner
Ove Svensson 031-873707 E-post: ove@svensson.tf

ÖNSKAS

Vår Lettiske samlarvän Valdis Hofmarks. har fått tag i en gammal "stympad" LME 306, väggapparat av trä med fast mikrofon, smal utan batterilåda. Han söker alla detaljer under luckan: 3-magneters induktor, trafo, + övriga detaljer, plåten under klockskålarna.

Hör av er till Ole Jacobsen 08-7541440 eller direkt till Valdis (tfn=tyska, mail/brev=engelska/tyska). E-postl: hofmarks.v@apollo.lv

Signalinduktor med 3 eller 2 magneter passande väggapparat AB165 / AB160 eller AB120

Keld Nielsen, Danmark. Tel. +45 86180333 / +45 30990333
Mail: telefonsamleren@mail.dk

Mössmärke ”Stockholmstelefon” eller ”Stockholms Allmänna Telefon”
Ove Svensson 031-873707 E-post: ove@svensson.tf

Telemuseets magasin: En norsk televerksbil av märket Opel Olympia från 1950-talets början.

Telemuseets magasin: En norsk telefonkiosk, som är lite av ett landmärke i Norge. Trots det moderna utseendet är den designad så tidigt som år 1933.

Norsk Radiohistorisk Forening: En del av deras imponerande samling av norska radioapparater. Under andra världskriget beslagtogs tyskarna norrmännens radiomottagare, varför det fanns goda förutsättningar för etablerandet av en inhemsk radioindustri när väl freden infann sig.

Norsk Radiohistorisk Forening: Demonstration av en Tesla-transformator pågår. Gnistlängden är ungefär 1 dm vid fotograferingstillfället. Spänningen är svår att uppskatta, men bör åtminstone uppgå till imponerande 100kV. Trots detta är det ofarligt att beröra gnistorna då strömstyrkan är låg. Observera lysröret i högra övre hörnet, som lyser trots att den bara hålls i handen av en av åskådarna.

